

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN OKUL DENEYİMİ I DERSİNE YÖNELİK İLGİLERİ VE BEKLENTİLERİ **

Yrd.Doç.Dr. Gürsan SARAÇ*

**1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze
Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi
SDÜ, 7-10 Nisan 2004, Isparta

ÖZET

Araştırma, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik ve Resim Öğretmenliği programlarındaki Okul Deneyimi I dersine yönelik olarak öğrenci ilgi ve beklentilerini belirlemeyi ve dersin uygulamasına ve değerlendirmesine ilişkin öğrenci görüş ve beklentilerini belirleme amaçlanmaktadır. Bu amaçla betimsel yöntemin uygulandığı araştırma örneklemini Müzik Eğitimi programından 25, Resim İş Eğitimi programından 30 öğrenci ile toplam 55 öğrenci oluşturmaktadır. Okul Deneyimi I dersi özel hedeflerine göre araştırmacı tarafından geliştirilen, öğrencilerin özel hedeflere ilişkin ilgileri ve beklentilerini ölçme amacıyla toplam 120 soruluk ölçme aracı uygulanmıştır. Öğrencilerin dersin özel hedeflerine ilgi ve beklentileri frekans , yüzde ve t testi ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak; İlgi, beklenti ortalamaları bölümlere göre genel olarak farklılık göstermemektedir. Cinsiyet ile genel beklenti ortalamaları bazı ölçek alt maddelerinde farklılıklar göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Deneyimi, Öğrenci İlgileri, Beklentiler, Öğretmen Yetiştirme, Güzel Sanatlar Eğitimi.

INTEREST AND EYEPECTATIONS OF THE SUTUDENTS OF DEPARTMENT OF FINE ARTS TEACHER TRAINING FROM THE COURSE 'SCHOOL EXPERIENCE I '

ABSTRACT

We aim to determine the interest and expectations of the students main divisions of Music and Painting Education from the course " School Experience I and their ideas about the practice and evaluation. Participants in this study are 25 students from Music Education division and 30 students from Painting Education, and Descriptive Methods is used in data analysis. In accordance with the course objectives a 120 item questionnaire was devalopment by the researcher to see interests and expectations of students for the course objectives, students' interests and espectations were analized by using frequency, percentage and t test. As a result, the avarages of " interests and expectations" do not show any diference according to 'main division'. On the other hand, gender and general expectation avarage show diferences in some scala sub items.

Key Words: School experience, students' interests , expectations, teacher training, fine arts education.

GİRİŞ

Problem Durumu

YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi ile Eğitim Fakültelerinde yeniden yapılandırma çerçevesinde öğretmen yetiştiren programlara Okul Deneyimi I-II ve Öğretmenlik Uygulaması derslerine yer verilmiştir. Yapılan bu düzenleme ile öğretmen eğitiminde, öğrencinin okulda kullanacağı süre uzatılmış ve öğretmen adaylarının deneyim kazanması için bir takım etkinlikler sıralanmıştır. Okul Deneyimi dersinin öğretmenlik programına alınmasının temel amacı, öğretmen adaylarının deneyim kazanmaları, ders dışı çalışmalarını fakülte'deki çalışmalarıyla ilişkilendirmeleri ve meslektaşları ile tartışabilmeleri doğrultusundadır.

'Okullarda istendik öğrenmelerin gerçekleşmesini sağlayan ya da istendik öğrenmelerin oluşmasına rehberlik eden kişiler öğretmenlerdir. Öğretmenlerin geçerli öğrenmeleri,planlı bir biçimde gerçekleştirmede kullandıkları temel araç ise öğretim programlarıdır.' (Senemoğlu,1998,s.8)

Okul Deneyimi I dersi öğretmen adayının öğretim programını, okulu, öğrencileri ve öğretmenleri genel olarak tanınmasını sağlamak için oluşturulan gözlem ve görüşmelere dayalı bir derstir. (YÖK/DB : 1998,S.33)

* Yrd.Doç.Dr., Muğla Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü.

Ayrıca Okul Deneyimi, öğretmen adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim-öğretim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulamasına ilişkin yönergede 'öğretmen adaylarına, okul örgütü ve yönetimi ile okullardaki günlük yaşamı tanıma, eğitim ortamlarını inceleme, ders dışı etkinliklere katılma, deneyimli öğretmenleri görev başında gözleme, öğrencilerle bireysel ve küçük gruplar halinde çalışma ve kısa süreli öğretmenlik deneyimleri kazanma olanağı veren, onların öğretmenlik mesleğini doğru algılayıp benimsemelerini sağlayan fakülte öğretim programında yer alan dersleri ifade eder. (MEB.,1998,s.2)

Okul Deneyimine çıkan öğretmen adayı öğretim hizmetinin niteliğine göre öğrenme ünitesi veya ünitelerindeki etkinlikler ile karşılaşır. Okul Deneyimi I sürecinde, öğretmen adayına etkili sınıf atmosferlerini görebilme olanağı tanınabilmekte böylece deneyimli öğretmenlerin sınıf uygulamalarını gözlemlene ve değerlendirme becerilerini geliştirebilmektedirler.

Okul Deneyimi uygulamalarına çıkan öğretmen adayı mesleği tanıma, etkinliklere katılma ve değerlendirme uygulamaları ile yeterlilik duygusu kazanabilme amacıyla çalışmalarını planlı ve programlı yürütmek zorundadır. Okul öğrenmeleri maksatlı ve planlı öğrenmelerdir. Bu öğrenmeler, belli bir sırayı izler ve genellikle basitten karmaşığa doğru ilerleyerek birbiri üzerine kurulur. (Özçelik,1981,s.39) Okul uygulamalarındaki etkinliklerde uygulanacak eğitim durumlarında anında dönüt-düzeltilme, zamandan ekonomi, dikkati sürekli tutma, anlaşılmayan konuları tekrar etme ile öğretmen adayının öğretime daha etkin bir katılımı söz konusu olacaktır.(Bilen,1993,s.48)

Okul Deneyimi uygulamalarındaki öğretmen adayları, uygulamaya çıktıkları okuldaki uygulama öğretmeni ve fakülte'deki rehber öğretim elemanı tarafından öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve davranışlar konusunda bilgilendirilmeli ve özellikle uygulama etkinlikleri konusunda güdülendirilmelidirler. Okul Deneyiminde öğretmenin temel görevi uygulanan programdaki hedefler doğrultusunda öğrencilerin öğrenmelerine rehberlik etmektir.(Görgeç ve Deniz ,2003,s.112) Böylece aday öğretmen, uygulama etkinliklerine ilgi duyar, istedik davranışların yerine getirilmesinde gerekli zaman harcamaya istekli olur ve işlenecek konular üzerinde odaklaşarak sonuca gitmede ısrarlı olma ve kararlılık gösterecektir. (Erden ve Akman,1996,s.232)

Okul Deneyimi I dersi, bazı batı ülkelerinde 'okul ziyaretleri' adıyla verilen ve daha önce öğrenci olduğu okulda öğretmen adayı olarak bulunulmasını ve farklı bir gözlemlene ile değerlendirme yapmasını öngören bir ders niteliğindedir. (Aksu,2000,s.48)

Uygulamaya dayalı olan ve öğrenciye okul ortamı ile tanışma fırsatı sağlayan Okul Deneyimi I 'in ana felsefesi şöyle söylenebilir. Uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanı öğrenme fırsatlarını oluşturmakta, fakat aday öğretmenler uygulama etkinliklerini yaparak kendi kendini geliştirmektedir. (Bakioğlu-Gürdal ve Berkem, 2000,s.112)Aday öğretmenlerin meslek deneyimlerini kazanacağı diğer önemli bir noktada okul ve fakülteler arasındaki işbirliğinin sağlanmasıdır. Öğretmenlik uygulaması ile yapılan bir çalışmada geçmişteki ve günümüzdeki öğretmenlik uygulamaları ile ilgili çalışmalar incelenmiş, bu çalışmalarda teori ve pratik dengesinin kurulamadığı, günümüzdeki öğretmenlik uygulamalarında hala okullarla fakülteler arasında yeterli koordinasyonun olmadığı tespit edilmiştir.(Şeker ve Kömür,2003,s.10)

Problem Cümlesi:

Araştırmada, "Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin Okul Deneyimi I dersine yönelik ilgi ve beklenti düzeyleri nedir?" sorusuna cevap aranmıştır.

Sayıtlılar:

1-Okul Deneyimi I uygulamaları değerlendirme anketi öğretmenlik mesleğinin gerekliliklerini yansıtacak niteliktedir.

2-Araştırmaya katılan öğrenciler kendi gerçek görüşlerini (ilgi ve beklentilerini) yansıtmışlardır.

Sınırlılıklar:

- 1-Araştırma Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü ile sınırlıdır.
- 2-Ana Bilim Dallarındaki birinci sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.
- 3-Muğla Üniversitesi ile sınırlıdır.
- 4-Öğrencilere uygulanan , 15 etkinlikten oluşan 120 soruluk veri toplama aracı içeriği ile sınırlıdır.

Yöntem:

Okul Deneyimi I öğretmenlik uygulamasında Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik ve Resim Öğretmenliği Programı I. sınıf öğrencilerinin ilgi ve beklentilerini belirleme amacı taşıyan araştırmada Okul Survey Yöntemi uygulanmıştır.

Evren:

Araştırma evrenini Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü oluşturmaktadır.

Örneklem:

Araştırma örneğini Müzik Öğretmenliği Programı'ndan 25, Resim Öğretmenliği Programı'ndan 26 birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları :

Okul Deneyimi I dersinde öğrencilerin ilgi ve beklentilerini ölçme amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen 15 bölümden oluşan toplam 120 soru bulunmaktadır. Soruların hazırlanmasında ilgili literatür incelenmiş ve YÖK/DB Milli Eğitim Geliştirme Projesi kapsamında hazırlanan kaynaklar incelenerek araştırmacının problemlerine uygun olarak çıkartılan ölçütler, araştırmacının ölçek sorularını geliştirmesinde temel oluşturmuştur.

Toplam 60 ölçüt belirlenmiş, bu ölçütlerle ilgili olarak her bir ölçüt ile ilgili öğrencilerin ilgi ve beklenti düzeyi aynı ölçek formunda sunulmuştur.

Ölçek 5'li likert tipi özellik taşımaktadır. Ölçeğin geçerliliği için sorularında madde analizi yapılmış ve alfa güvenilirliği .9424 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi:

Toplanan verilerin çözümlemesinde SPSS programından yararlanılmıştır. Analizde aritmetik ortalama , standart sapma , ilgi ve beklentilerin bölüm ve cinsiyetlere göre farklılıkların olup olmadığını belirlemek için t testi uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlardaki ilgi ve beklentilerin Ana Bilim Dallar ve cinsiyetlere göre farklılıkları alfa = 0.05 düzeyinde test edilmiştir.

Bulgular ve Yorum:

-----Sayfa Sonu-----

Tablo 1: İlgi Beklentiler Arasındaki Farklarla İlgili Ortalama , Standart Sapma ve t Değeri

Soru numarası	İlgi/beklenti	Ortalama	N	Standart sapma	t	P değeri
17	ilgi	2,8824	51	1,3513		
	beklenti	3,5098	51	1,1202	-2,870	,006
22	ilgi	3,1569	51	1,2708		
	beklenti	3,6078	51	1,1503	-2,091	,042
25	ilgi	3,6275	51	1,0190		
	beklenti	3,9608	51	,9992	-2,149	,036
26	ilgi	3,4902	51	,9874		

	beklenti	3,9804	51	,9693	-3,346	,002
31	ilgi	3,2549	51	1,1286		
	beklenti	3,7647	51	1,2262	-2,901	,006
46	ilgi	3,2745	51	1,0785		
	beklenti	3,9608	51	,9790	-4,002	,000
48	ilgi	3,4510	51	1,0642		
	beklenti	3,8235	51	1,0716	-2,391	,021

Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin (n = 51) Okul Deneyimi I dersindeki beklentileriyle ilgi puanları arasında farkın olup olmadığı t testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda, öğretim yöntemleri, okul ve sağlık etkinlikleri, derslerin gözlenmesi, okul ve aile etkinlikleri, okul müdürü ve okul kurallarını değerlendirme sorularında, ortalamalar arasındaki fark anlamlı görülmektedir ($P < 0,05$) . Ayrıca Tablo I ' e göre adı geçen sorularda anlamlı farklılıkların olması öğrencilerin beklenti puan ortalamalarının ilgi puan ortalamalarından yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Başka bir ifade ile bu sorularda öğrenci beklentileri ilgilerinden yüksek görülmektedir.

İlgi ve beklenti puan ortalamaları arasında Ana Bilim Dallarına farklılıkların olup olmadığı Tablo 2 ve 3'de görülmektedir.

Tablo 2: İlgi Toplam Puanları Anabilim Dallarına Göre Farklılaşma İle İlgili t Değerleri

Anabilim	n	X	Std. sapma	T değeri	P değeri
Müzik	25	4,0000	1,0408		
Resim	26	3,8846	,9089	0.422	0.675

İlgi ortalamaları bölümlere göre farklılık göstermemektedir.

Tablo 2 deki bulgulara göre, öğrencilerin ilgi puan ortalaması Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda 4.00, Resim-iş Eğitim Ana Bilim Dalı'nda ise 3.88 olarak hesaplanmıştır. Yapılan analiz sonucunda Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda biraz fazla görülmesine rağmen Okul Deneyimi I etkinliklerine Ana Bilim Dallarının ilgi puan ortalaması arasında fark görülmemektedir.

Beklenti alt ölçek puanlarının Ana Bilim Dallarına göre farklılaşma gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre "Dönem Planı, Öğretmenin Okuldaki Bir Günü, Öğrencinin Okuldaki Bir Günü, Bir Öğrencinin İncelenmesi, Öğretim Yöntemleri, Okul ve Sağlık, Derslerin Gözlenmesi, Okul ve Aile, Dersin Yönetimi ve Sınıf Kontrolü, Soru Sormayı Gözlemleme, Okulda Araç-Gereç ve Yazılı Kaynaklar, Okul Müdürü ve Okul Kuralları, Okul ve Toplum, Eğitsel Kol Faaliyetleri, Çalışmaların Genel Değerlendirilmesi ile ilgili 15 etkinlikteki beklentilerin Ana Bilim Dallarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı t istatistiği ile analiz edilmiştir. Etkinliklerin tümünde istatistiksel olarak Ana Bilim Daları arasında farklılaşma görülmemektedir. Farklılaşmamanın nedeni yukarıdaki etkinliklerle ilgili beklenti puan ortalamalarının her iki ana bilim dalında birbirine yakın ve yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Bulgulara göre en düşük ortalama değeri 3.56 , en yüksek ise 4.28 olarak hesaplanmıştır.

Okul Deneyimi etkinliklerine ilginin öğrencilerin cinsiyetine göre farklılaşma gösterip göstermediği Tablo 4'de görülmektedir.

Tablo 3: Cinsiyet ile Etkinliklere İlgi Puanları

Etkinlikler	Cinsiyet	N	X	Standart Sapma	t Değer	P Değeri
Soru Sormayı	Kız	23	3,782	,9514		

Gözlemlene			6			
	Erkek	28	4,0714	,9786	-2,673	,010
Çalışmaların Genel Değerlendirilmesi	Kız	23	3,8696	,9679		
	Erkek	28	4,4286	,6901	-2,404	,020

Tablo 3'deki verilere göre 15 etkinliğin ikisinde (soru sormayı gözlemlene ve çalışmaların genel değerlendirmesinde) farklılık görülmektedir. Her iki etkinlikte de erkek öğrencilerin puan ortalaması kız öğrencilere göre önemli ölçüde farklılaşmaktadır ($P < 0,05$).

Uygulamaya çıkan öğrencilerin genel beklenti puanlarının cinsiyete göre farklılaşım farklılaşmadığı Tablo 4'de görülmektedir.

Tablo 4: Cinsiyet ile Genel Beklenti

Etkinlikler	Cinsiyet	n	X	Standart Sapma	t Değeri	P Değeri
Öğretim Yöntemleri	Kız	23	3,4783	1,0388		
	Erkek	28	4,0714	1,0157	-2,054	,045

Tablo 4'deki bulgulara göre genel olarak öğrencilerin beklenti puanlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı, özelde ise öğretim yöntemleri etkinliğinde erkek öğrencilerin puan ortalamasının kız öğrencilere göre yapılan t istatistiği sonucunda anlamlı farklılaşmaların olduğu görülmüştür.

Tablo 2,3, ve 4'deki bulgularda öğrencilerin Okul Deneyimi etkinliklerinde ilgi ve beklentilerinin uygulama sonucunda Ana Bilim Dalları ve cinsiyete göre yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Okul Deneyimi etkinliklerine öğrenci beklentilerinin, ilgilerinden daha fazla olduğu gözlemlenmektedir.

Sonuç ve Öneriler:

Bu araştırmayla, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü'nü oluşturan 51 öğrencinin Okul Deneyimi I öğretmenlik uygulamalarındaki etkinliklere 'ilgi düzeyi' ve 'beklenti düzeyi' karşılaştırılarak, elde edilen sonuçlara göre farklılıkların olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Okul Deneyimi I ile ilgili sonuçlar şöyle özetlenebilir:

1-Okul Deneyimi I uygulamalarına çıkan araştırma örneklemindeki öğretmen adaylarının, uygulanan etkinliklerden 'öğrencinin okuldaki bir günü' konusunda beklentilerinin ilgilerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu duruma göre uygulamaya çıkan öğretmen adaylarına öğrenme-öğretme etkinliklerinde (ders anlatma, soru-cevap, uygulama, gösteri / demonstrasyon , araç-gereç kullanımı)daha etkili olunacak eğitim ortamları sağlanmalıdır.

2-Öğretmen adaylarının 'bir öğrencinin izlenmesi' konusunda beklentileri ilgilerinden yüksek olarak tespit edilmiştir. Bu sonuca göre uygulamaya çıkan öğretmen adaylarına okuldaki öğrencinin bireysel olarak izlenmesinde, sosyal gelişiminde, derslere katılım vb. gibi durumlarda arzu edilen gözlem ve incelemelere daha belirgin ortamlar yaratılmalıdır. Örneğin, kesit alınan öğrenci eğitsel kol ve sosyal faaliyetlerde de yeterince incelenebilmelidir.

3-Öğretmen adaylarının 'okul ve sağlık' ilgileri de beklentilerinden yüksek olarak belirlenmiştir. Bu duruma göre, okul ve sağlık konusunda eğitsel faaliyetlerin etkinliği, okuldaki öğrencilerin periyodik olarak sağlık kontrollerinin önemi vb. gibi konularda uygulama okullarının öğretmen adaylarına daha ilkel ve geçerli görünümünler sunması arzu edilmektedir.

4-Araştırma örneklemini oluşturan Müzik Öğretmenliği Programı ve Resim Öğretmenliği Programı öğrencilerinde, uygulama etkinliklerindeki ilgi ve beklenti puan ortalamaları genel olarak eşit düzeyde tespit edilmiştir. Bu durumda araştırmada uygulamaya çıkan öğrencilerin yaklaşık olarak yaşları ,deneyimleri aynı olan öğrenci gruplarından oluşturulması ile ilişkilendirilmiştir.

5-Okul Deneyimi I etkinliklerine ilginin cinsiyetlere göre dağılımında 'genel değerlendirme' ve 'soru sormayı gözlemleme' konularında anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Bu sonuca göre de genel olarak, erkek öğrencilerin işlenen konulara ve öğrencilerin gelişmesindeki övgü,cesaretlendirme vb. gibi öğrenme-öğretme ortamlarında daha duyarlı olduğu ve yapılan etkinliklere daha katılımcı olduğu söylenebilir.Öğrencilerin öğrenmeyi tam olarak gerçekleştirmesinde öğretmenin adaylarının yaklaşımında, öğrencilere cesaret vermeleri ve soru sormayı gözlemleme konusunu övgü ile ele almaları ,uygulamaya çıkan her öğretmen adayı için sürekli arzu edilen bir durumdur.Ayrıca yukarıdaki bulgu göz önüne alındığında okul ve fakülte'deki öğretim elemanları, öğrencilerin yapmış oldukları uygulamalar ve raporlaştırmaları ilgili grup çalışmalarına özenle yer vermelidir.

KAYNAKÇA

- Senemoğlu,N.,(1998) Gelişim Öğrenme ve Öğretim, Özsen Matbaası, Ankara.
- YÖK/DB.,(1998) Fakülte Okul İşbirliği,Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi, Ankara.
- MEB.,(1998)Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü,Öğretmenlik Uygulaması Yönergesi, Muğla.
- S.Bloom.B.(1998) İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme, Çev:Durmuş Ali Özçelik, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları:174, Öğretmen Kitapları Dizisi :15,Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Bilen,M.(1993) Plandan Uygulamaya Öğretim,Takav Matbaacılık,Yayıncılık San. Ve Ticaret A.Ş., Ankara.
- Görgeç,İ. ve Deniz,S.(2003) Ortaöğretim Branş Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Sertifikası Programına Yönelik Görüşleri, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları:3805, Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- Erden,M. ve Akman,Y.(1996) Eğitim Psikolojisi,Gelişim-Öğrenme-Öğretme,Arkadaş Yayınları,Adalet Matbaacılık Tic.Ltd.Şti., Ankara.
- Özçelik,D.A.(1981) Okullarda Ölçme ve Değerlendirme, ÜSYM Eğitim Yayınları:13, Ankara.
- Aksu,B.A.(2000) Uygulamanın İkinci Yılında Okul Deneyimi I Dersinin Değerlendirilmesi,IX.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi,Eğitim Programları ve Öğretimi,Bildiriler-I, Erzurum.
- Bakioğlu,A. – Gürdal,A. ve Berkem.M.L.(2000) Okul Deneyimi I Uygulaması Konusunda Fakülte ve Bakanlık Elemanlarının Görüşleri ve Mesleğe Bakışları, IX.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Eğitim Programları ve Öğretimi, Bildiriler-I, Erzurum.
- Şeker,H. ve Kömür,Ş. (2003) Teaching Practices and Changes in Educational Sciences and Branch Courses of International Conference on Higher Education Innovation,Kiev.